

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 9C/44/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119212920
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Hadrbulcová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2022:1119212920.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v Bratislave sudkyňou JUDr. Vierou Hadrbulcovou v sporovej veci žalobcu: D.. X.. N. Ď., R.. XX.X.XXXX, D.: H. XX, XXX XX Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. 11, 813 11 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy vo výške 12 400,- eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a** .
Žalovanej strane súd náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava I dňa 09.09.2019 domáhal proti žalovanej náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci . Žalobu odôvodnil nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod spisovou značkou 20C 87/2006. Rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 11. 05. 2015, č. k. 20C 87/2006-368, v spojení s rozsudkom súdu druhého stupňa zo dňa 12. 5. 2016, č. k. 2Co 553/2015-408, nadobudol právoplatnosť dňa 07. 09. 2016. Žalobca mal za to, že v tomto prípade je namieste aplikácia ust. § 17 ods. 2 cit zák., v zmysle ktorého v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je ju možné uspokojiť inak. Mal za to, že celková dĺžka konania 10 rokov, 4 mesiace a 3 dni je neprimeraná. Takýmto postupom súdu bolo zjavne porušené právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie podľa čl6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to porušením práva žalobcu na prejednanie v veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod spisovou značkou 20C 87/2006 v primeranej lehote. K výške finančného zadostučinenia za porušenie práva žalobcu na prejednanie veci a rozhodnutie o jeho žalobe v primeranej lehote sťažovateľ uviedol, že v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva pri porovnateľných priet'ahoch v konaniach Slovenská republika akceptuje bez pripomienok návrh ESLP na mimosúdne vyrovnanie vo výške 100,- eur za každý mesiac neprimeranej dĺžky konania, napr. vo veci Ď. v. Slovensko, sťažnosť č. 11810/12. Na základe uvedeného žalobca žiadal náhradu škody vo výške 12.400,- eur.

2. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila písomným podaním zo dňa 25.02.2020, žiadala žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť. K podanej žalobe uviedla žalovaná nasledovné: Na vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci je potrebné kumulatívne splnenie troch podmienok - aby nastala udalosť, ktorá môže mať, resp. má za následok vznik škody, vznik samotnej škody/ujmy a, predovšetkým, príčinná súvislosť medzi skutočnosťou, ktorej následkom má byť utrpená škoda a škodou. V konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné preukázať, že orgán verejnej moci pri výkone svojej právomoci postupoval v rozpore so zákonom, a že práve v dôsledku takéhoto konania žalobca utrpel škodu. Žalovaná bola toho názoru, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre vznik nároku na náhradu škody, nakoľko nie je preukázaný

nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci, vznik ujmy, ktorej náhrady sa žalobca domáha, ako ani prípadná priama príčinná súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a žalobcom tvrdenou ujmu, a žalovaná žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Žalovaná uviedla, že žalobca svoj nárok opiera o skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 20C 87/2006 malo dôjsť k zbytočným prieťahom, keď o žalobnom návrhu právneho predchodcu žalobcu zo dňa 04.05.2006 súd rozhodol rozsudkom zo dňa 11.05.2015, ktorý, v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, nadobudol právoplatnosť dňa 07.09.2016. V súvislosti so žalobcom namietaným nesprávnym úradným postupom súdu spočívajúcim v prieťahoch v konaní zastávala žalovaná názor, že všeobecný súd v konaní o náhradu škody nie je orgánom príslušným na ustálenie zásahu do ústavou garantovaného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Účastník súdneho konania, resp. strana v konaní, má v zmysle § 62 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov právo podať sťažnosť na postup súdu pre porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, na ktorej vybavenie je príslušný predseda súdu na ktorého činnosť sťažnosť smeruje. Okrem toho má účastník súdneho konania podľa čl. 127 ods. 1 zák. č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) právo obrátiť sa prostredníctvom ústavnej sťažnosti pre zásah do práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý ako súdny orgán ochrany ústavnosti môže v prípade dôvodnosti sťažnosti konštatovať porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy (a zároveň môže v zmysle ods. 3 a 4 čl. 127 Ústavy priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie). Až na základe takto ustáleného porušenia práva príslušným orgánom (teda predsedom príslušného súdu alebo ústavným súdom) je možné v samostatnom konaní o náhradu škody skúmať, či v dôsledku takéhoto pochybenia súdu vznikla účastníkovi konania škoda v podobe majetkovej alebo nemajetkovej ujmy. Iný výklad by viedol k absurdným záverom, a to k porušeniu inštančného princípu v súdnictve. Vecne príslušné pre rozhodovanie sporov o náhradu škody sú v prvom stupni zásadne okresné sudy, avšak sudy, ktoré môžu porušiť právo fyzických a právnických osôb na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, môžu byť aj sudy vyššieho stupňa (krajské sudy, Najvyšší súd SR). Teda v prípade, ak by sa zbytočných prieťahov dopustil napr. Najvyšší súd SR, poškodený subjekt by sa mal obrátiť v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. na okresný súd, aby konštatoval, že jeho nadriadený orgán sa dopustil zbytočných prieťahov. Postup súdu vyššieho stupňa by bol v takomto prípade preskúmaný súdom nižšieho stupňa, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prieťahov v súdnom konaní môže len predseda príslušného súdu rozhodujúci o sťažnosti na prieťahy (resp. predseda nadriadeného súdu na základe sťažnosti na vybavenie sťažnosti) a ústavný súd. Žalovaná tiež uviedla, že vec je potrebné vnímať i v kontexte § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu a konaní pred ním v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sťažnosť (na porušenie základných práv a slobôd) nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ak by teda všeobecné sudy v konaní o náhradu škody boli príslušné na ustálenie a skonštatovanie prieťahov v konaniach súdov a iných orgánov verejnej moci, ústavný súd by v zmysle citovaného ustanovenia nemohol takéto sťažnosti prijímať na ďalšie konanie a rozhodovať o nich bez preukázania predchádzajúceho neúspešného uplatnenia práva podľa zák. č. 514/2003 Z. z., resp. zák. č. 58/1969 Zb. Pritom je notoricky známou skutočnosť, že ústavný súd sťažnosti na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov prijíma a rozhoduje o nich, a to bez odkazovania na prípadnú podmienku predchádzajúceho uplatnenia prostriedku na ochranu práva - žaloby podľa zák. č. 514/2003 Z. z., resp. zák. č. 58/1969 Zb. Žalovaná v tejto súvislosti zároveň poukázala i na znenie ustanovenia § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktoré je explicitným zákonným vyjadrením zásady vigilantius iura (každý nech si stráži svoje práva) v súvislosti s uplatňovaním náhrady škody spôsobenej nečinnosťou orgánu verejnej moci. V konaní o náhradu škody (vrátane nemajetkovej ujmy) má súd pri posúdení otázky existencie prieťahov vychádzať z vybavených sťažností/podnetov, ktorými bol nepriaznivý stav účastníkom konania namietaný už v konaní, v ktorom malo k prieťahom dochádzať. Je nepochybné, že zbytočné prieťahy v súdnom konaní (ako i v akomkoľvek konaní iného orgánu verejnej moci, v ktorom sa koná a rozhoduje o právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch účastníkov konania) predstavujú zásah do základných práv účastníkov tohto konania, ktorý sa prejavuje v pretrvávajúcom stave právnej neistoty, eventuálne až strate dôvery v spravodlivé rozhodnutie veci. Je však rovnako nepochybné, že k takémuto zásahu dochádza už za trvania konania. Preto pokiaľ je jeho účastník toho názoru, že v dôsledku nedôvodnej nečinnosti súdu dochádza k porušovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, je dôvodné predpokladať, že v konaní vyvíja i aktivitu smerujúcu k odstráneniu nepriaznivého stavu, a to predovšetkým vo forme sťažnosti adresovanej príslušným orgánom (predseda súdu, ústavný súd). Pokiaľ k takejto aktivite zo strany účastníka konania

počas jeho trvania nedochádza, ťažko podľa názoru žalovanej prisvedčiť jeho neskorším tvrdeniam o závažnom zásahu do práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorého dôsledkom navyiac má byť vznik nemajetkovej ujmy, za ktorú požaduje vyplatenie peňažnej náhrady. Zo žaloby žalobcu, ako ani z jej príloh, nevyplýva, že by v konaní sp. zn. 20C 87/2006, vedenom na Okresnom súde Košice I, boli orgánmi na to príslušnými (predseda súdu, ústavný súd) konštatované zbytočné prieťahy, pričom z podanej žaloby nie je zrejmé ani len to, že by žalobca vôbec aktívne smeroval svoje snaženie k odstráneniu namietaných prieťahov v konaní súdu podnetmi, urgenciami, sťažnosťou na prieťahy, príp. spomenutou ústavnou sťažnosťou. Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť vyplývajúcu zo samotnej žaloby, a síce, že žalobný návrh v konaní sp. zn. 20C 87/2006 nepodával žalobca, ale iný subjekt ako jeho právny predchodca, a nie je zrejmé, v akom štádiu (časovom i inštančnom) žalobca do tohto konania vstúpil. Je pritom nepochybné, že pokiaľ by aj v konaní Okresného súdu Košice I sp. zn. 20C 87/2006 došlo k nedôvodným prieťahom (čo nateraz žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal), žalobcovi by právo na náhradu škody v dôsledku takto konštatovaných prieťahov mohlo vzniknúť len za situácie, že by k nim došlo v období, kedy on samotný bol účastníkom (stranou) konania. Vzhľadom na uvedené bola žalovaná toho názoru, že vo veci nie je splnený prvý predpoklad vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to preukázanie žalobcom tvrdeného nesprávneho úradného postupu v podobe prieťahov v konaní súdu. Mimo uvedeného, žalobca nepreukázal splnenie ani ďalšej podmienky pre vznik nároku na náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z., a to samotný vznik nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť namietanými prieťahmi v konaní spôsobená. Priznanie peňažného plnenia ako náhrady nemajetkovej ujmy predpokladá značnú mieru zásahu do osobnosti fyzickej osoby, pričom výšku takejto náhrady je oprávnený ustáliť len súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a k okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. Napriek tomu, že súd výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje v zásade podľa svojej úvahy, aj tento postup podlieha hodnoteniu a základom pre posúdenie závažnosti ujmy (a tomu zodpovedajúcej výšky náhrady) by malo byť zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. V tomto smere je nevyhnutné zdôrazniť, že pri posudzovaní uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné dôsledne vziať v úvahu okrem iného tiež vplyv ostatných satisfakčných prostriedkov, ktoré by mohli byť v danej veci použité na zmiernenie následkov zásahu do osobnostnej sféry žalobcu a taktiež závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Na túto skutočnosť priamo poukazuje i ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého priznanie náhrady nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy až v momente nedostatočnosti iných foriem možného zadosťučinenia a nápravy spôsobenej ujmy. Je potrebné vychádzať aj z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu, musí sa prihliadnuť na intenzitu, povahu a spôsob neoprávneného zásahu, k charakteru a rozsahu hodnoty, do ktorej bolo zasiahnuté, atď., čo je v zák. č. 514/2003 Z. z. pretavené do § 17 ods. 3 zákona, ktorým je potrebné sa pri určovaní rozsahu poskytovanej peňažnej náhrady (v prípadoch kedy súd dospeje k záveru o potrebe jej poskytnutia) riadiť. Žalobca žiadnym spôsobom nielen nepreukázal, v čom má spôsobená ujma, za ktorú požaduje vyplatenie peňažnej náhrady v sume 12 400 eur spočívať, ale žaloba neobsahuje ani len skutkové tvrdenia, ktorými by žalobca vznik takejto ujmy zdôvodňoval. Pokiaľ by žalobca požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy mienil odvodzovať od celkovej dĺžky konania, žalovaná poukázala na skutočnosť, že samotná Ústava v čl. 127 ods. 3 a 4 rozlišuje medzi rozhodovaním ústavného súdu o tom, či došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy (vrátane práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov), za ktoré je potrebné poskytnutie primeraného zadosťučinenia, a rozhodovaním všeobecných súdov (iných orgánov) o zodpovednosti za škodu alebo inú ujmu spôsobenú konaním, ktorým došlo k porušeniu týchto práv a slobôd. Nárok na náhradu škody (vrátane nemajetkovej ujmy) spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, uplatniteľný podľa zák. č. 514/2003 Z. z., teda stojí mimo rámca nároku na primerané zadosťučinenie za porušenie základného práva, na jeho vznik sa vzťahujú iné podmienky, a na jeho oprávnenosť je potrebné preukázať vznik nemajetkovej ujmy, teda následky vyvolané porušením práva. V konaní o náhradu škody/nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. nepostačuje len poukávanie na celkovú dĺžku konania, žalobca znáša dôkazné bremeno preukázania vzniku ujmy (následkov), ktorá mu mala byť v dôsledku prieťahov v konaní spôsobená. K rovnakému záveru dospel vo svojej rozhodovacej činnosti i Najvyšší súd Slovenskej republiky, napr. v uznesení zo dňa 29.05.2014, sp. zn. 2Cdo 273/2013, a žalovaná v tejto súvislosti poukazuje i na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.04.2014, č. k. 3Co 303/2012-103, prípadne rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.05.2014, č. k. 4Co 129/2014-116. Zároveň je v tejto súvislosti potrebné opätovne poukázať na skutočnosť vyplývajúcu už zo samotnej žaloby, a síce, že žalobný návrh v konaní sp. zn. 20C 87/2006 nepodával žalobca, ale jeho právny predchodca, a nie je zrejmé, v akom štádiu (časovom i inštančnom) žalobca do tohto konania vstúpil. Pokiaľ teda aj žalobca v súvislosti s

požadovanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy uvádza, že žiada náhradu v sume 100 eur za každý mesiac trvania konania, už ním požadovaná celková suma 12 400 eur zjavne nezodpovedá dĺžke trvania konania, počas ktorej bol jeho účastníkom (stranou) žalobca. Ako už žalovaná uviedla, je nepochybné, že o prípadnom práve žalobcu na náhradu škody je možné uvažovať len v období, počas ktorého bol žalobca účastníkom (stranou) konania. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mala žalovaná za to, že žalobca nepreukázal naplnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko nepreukázal nesprávny úradný postup Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 20C 87/2006, ako ani vznik prípadnej ujmy v príčinnej súvislosti s namietaným postupom súdu, a žiadala, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

3. Žalobca v replike zo dňa 02.06.2020 uviedol, že žalovaná je v tomto konaní zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré v zmysle ust. § 13 ods. 1 zák. č. 575/2001 Z. z. je ústredným orgánom štátnej správy pre súdy a väzenstvo. Ústredným orgán štátnej správy pre súdy a väzenstvo hneď na začiatku vyjadrenia k žalobe označil dobu súdneho konania v trvaní 10 rokov, 4 mesiace a 3 dni za dobu, ktorú žalobca považuje za neprimeranú. Už z tohto tvrdenia žalovanej, resp. jej menom konajúceho ministerstva je zrejmé, že škodca nie je schopný elementárnej sebareflexie, jeho konanie je povýšenecké, snaží sa zneužívať svoje postavenie na neoprávnené vyvíňovanie sa zo svojho nezákonného konania. Škodca jeho vyjadrením opätovne preukázal, že nie je schopný priznať si porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie, a teda jediným prostriedkom na aspoň čiastkové zhojenie dôsledkov flagrantného porušenia základného ľudského práva žalobcu je úhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca navrhol vypočúť škodcu v zastúpení vedúcim ústredného orgánu štátnej správy k primeranosti dĺžky súdneho konania. Žalovaná v jej vyjadrení ďalej uvádza, že zastáva názor, že všeobecný súd v konaní o náhradu škody nie je orgánom príslušným na ustálenie zásahu do ústavou garantovaného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Tento názor zdôvodňuje tým, že iný výklad by viedol k absurdným záverom, a to k porušeniu inštančného princípu v súdnictve. Žalovaná ďalej uvádza, že postup súdu vyššieho stupňa by bol v takomto prípade preskúmaný súdom nižšieho stupňa, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prieťahov v súdnom konaní môže len predseda príslušného súdu rozhodujúci o sťažnosti na prieťahy. Na rozdiel od žalovanej žalobca v zhode so základnými princípmi civilného sporového konania a práva na spravodlivé súdne konanie mal za to, že v konaní pred súdom sú si všetci účastníci konania rovní bez ohľadu na ich spoločenské či inštančné postavenie. Žalobca nevidel najmenší dôvod, prečo by sudca okresného súdu ako súdu prvej inštancie nemohol posudzovať, či sa sudca súdu vyššieho stupňa nedopustil prieťahov v ním menežovanom súdnom konaní. Na rozdiel od žalovanej žalobca v zhode s ústavným vymedzením postavenia sudcu má za to, že žiadny sudca, a teda ani sudca okresného súdu ako súdu prvej inštancie v konaní o náhradu škody nemá žiadneho nadriadeného a je pri výkone svojej funkcie nezávislý a nestranný, bez ohľadu na skutočnosť, kto je v konaní o náhradu škody škodcom. Žalobca mal ďalej za to, že poškodený nenesie zodpovednosť za to, že škodca sa dopustil nezákonného konania len preto, lebo poškodený škodcu na jeho nezákonné konanie neupozornil. Žalobca mal za to, že nikto nemôže žalobcu nútiť, aby pod sankciou straty možnosti efektívne sa domôcť náhrady škody spôsobenej nezákonným úradným postupom sa žalobca domáhal ešte v prebiehajúcom súdnom konaní odstránenia nezákonného úradného postupu. Je to predovšetkým konajúci sudca, ktorý by mal menežovať súdne konanie tak, aby nedochádzalo nezákonnému úradnému postupu. Žalobca si musí predovšetkým chrániť jeho oprávnený záujem na meritórnom výsledku súdneho konania, na ktorý bezpochyby vplyvajú aj metaprávne skutočnosti, ako sú osobné charakterové vlastnosti sudcu, a teda nemusí byť v záujme žalobcu domáhanie sa odstránenia nezákonného úradného postupu počas konania. Je výlučne vecou žalobcu, kedy a akým spôsobom sa bude domáhať súdnej ochrany jeho právom chráneného záujmu. Žalobca mal ďalej za to, že už samotná doba konania v trvaní 10 rokov, 4 mesiace a 3 dni je objektívnym zásahom do jeho práva na spravodlivé súdne konanie bez akéhokoľvek potreby ďalšieho dokazovania a takto by tento zásah posudzovala aj každá iná fyzická osoba nachádzajúca sa v rovnakej situácii. Žalobca navrhol na preukázanie tejto skutočnosti vypočúť napr. S. K. F., ktorý sa zúčastňoval dotknutého súdneho konania. Žalobca považoval ďalej za potrebné poukázať na súdnu prax ESLP, v zmysle ktorej v súdnom konaní vzniká nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za prieťahy v konaní už len tým, že k daným prieťahom došlo. V rozsudku ESLP z 29. 03. 2006 vo veci O. C.. T., č. 64890/01, sa konštatuje, že pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu za prieťahy v súdnom konaní, uplatní sa domnienka, že „neprimeraná dĺžka konania takúto nemajetkovú ujmu poškodenému spôsobila, bez toho, aby v tomto smere musel predkladať akékoľvek dôkazy“. V duchu tejto zásady došlo k mimosúdne urovneniu sporu v žalobcom uvedenej veci v konaní pred ESLP, sťažnosť č. 11810/12. Tá istá žalovaná, len v konaní nie pred vnútroštátnym súdom, postupovala úplne odlišným spôsobom, vedúcim k rýchlemu a efektívnemu mimosúdne urovneniu sporu. K otázke postupu žalovanej v obdobných prípadoch pred

inými ako vnútroštátnymi súdmi žalobca navrhol vypočúť zástupkyňu Slovenskej republiky pred ESLP S.. K. N..

4. Žalovaná v duplike zo dňa 29.06.2020 uviedla, že zotrváva na všetkých svojich tvrdeniach a námietkach uvedených vo vyjadrení zo dňa 25.02.2020, a to tak vo vzťahu k žalobcom namietanému postupu Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 20C 87/2006 ako titulu pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z., ako aj vo vzťahu k vzniku a rozsahu žalobcom tvrdenej ujmy a existencii prípadnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom súdu a vznikom žalobcom tvrdenej nemajetkovej ujmy. Ďalej na doplnenie svojho vyjadrenia udáva žalovaná k replike žalobcu nasledovné: Žalovaná nespochybňuje, a ani svojim vyjadrením nemienila spochybniť, právomoc všeobecného súdu v sporovom konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. posudzovať splnenie predpokladov pre vznik nároku na náhradu škody podľa tohto zákona, vrátane posúdenia otázky, či došlo k nesprávnemu úradnému postupu orgánu verejnej moci, súdu nevynímajúc, spočívajúcemu v prieťahoch v konaní tohto orgánu. Žalovaná však vo vyjadrení poukázala, a opakovane poukazuje, na to, že pri posudzovaní tejto otázky má všeobecný súd v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. povinnosť vychádzať z vybavených sťažností/podnetov, ktorými bol nepriaznivý stav spočívajúci v nečinnosti/prieťahoch v konaní orgánu verejnej moci účastníkom konania namietaný už v konaní, v ktorom malo k prieťahom dochádzať. Je nepochybné, že zbytočné prieťahy v súdnom konaní (ako i v akomkoľvek konaní iného orgánu verejnej moci, v ktorom sa koná a rozhoduje o právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch účastníkov konania) predstavujú zásah do základných práv účastníkov tohto konania, ktorý sa prejavuje v pretrvávajúcom stave právnej neistoty, eventuálne až strate dôvery v spravodlivé rozhodnutie veci. Je však rovnako nepochybné, že k takémuto zásahu dochádza už za trvania konania. Preto pokiaľ je jeho účastník toho názoru, že v dôsledku nedôvodnej nečinnosti súdu dochádza k porušovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, je dôvodné predpokladať, že v konaní vyvíja i aktivitu smerujúcu k odstráneniu nepriaznivého stavu, a to predovšetkým vo forme sťažnosti adresovanej príslušným orgánom (predseda súdu, ústavný súd). Pokiaľ k takejto aktivite zo strany účastníka konania počas jeho trvania nedochádza, ťažko podľa názoru žalovanej prisvedčiť jeho neskorším tvrdeniam o závažnom zásahu do práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorého dôsledkom navyiac má byť vznik nemajetkovej ujmy, za ktorú požaduje vyplatenie peňažnej náhrady. Zo žaloby žalobcu, jej príloh, ako ani z podanej repliky nevyplýva, že by v žalobcom namietanom konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 20C 87/2006 boli orgánmi na to príslušnými (predseda súdu, ústavný súd) konštatované zbytočné prieťahy. Ako pritom žalovaná uviedla vo svojom vyjadrení, je nepochybné, že žalobcovi by právo na náhradu škody v dôsledku takto konštatovaných prieťahov mohlo vzniknúť len za situácie, že by k nim došlo v období, kedy on samotný bol účastníkom (stranou) konania, keďže žalobu v konaní sp. zn. 20C 87/2006 nepodával žalobca, ale iný subjekt ako jeho právny predchodca, a nie je zrejmé, v akom štádiu (časovom i inštančnom) žalobca do tohto konania vstúpil. Pokiaľ teda aj žalobca v súvislosti s požadovanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy uvádza, že žiada náhradu v sume 100 EUR za každý mesiac trvania konania, už ním požadovaná celková suma 12 400 EUR zjavne nezodpovedá dĺžke trvania konania, počas ktorej bol jeho účastníkom (stranou) žalobca. Mimo uvedeného, žalobca ani podanou replikou nepreukázal splnenie ďalšej podmienky pre vznik nároku na náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z., a to samotný vznik nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť namietanými prieťahmi v konaní spôsobená, keď nielen nepreukázal, v čom má spôsobená ujma, za ktorú požaduje vyplatenie peňažnej náhrady v sume 12 400 EUR, spočívať, ale neuvádza ani len skutkové tvrdenia, ktorými by vznik takejto ujmy zdôvodňoval. Žalobca v replike poukazuje len na dĺžku trvania konania sp. zn. 20C 87/2006, ktorá už samotná je podľa žalobcu objektívnym zásahom do jeho práva na spravodlivé súdne konanie, a na súdnu prax ESLP v otázke odškodňovania za zásahy do práva na prerokovanie veci v primeranej lehote a porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Ako však žalovaná uviedla už vo svojom vyjadrení k žalobe, samotná Ústava Slovenskej republiky v čl. 127 ods. 3 a 4 rozlišuje medzi rozhodovaním ústavného súdu o tom, či došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy (vrátane práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov), za ktoré je potrebné poskytnutie primeraného zadosťučinenia, a rozhodovaním všeobecných súdov (iných orgánov) o zodpovednosti za škodu alebo inú ujmu spôsobenú konaním, ktorým došlo k porušeniu týchto práv a slobôd. Nárok na náhradu škody (vrátane nemajetkovej ujmy) spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, uplatniteľný podľa zák. č. 514/2003 Z. z., teda stojí mimo rámca nároku na primerané zadosťučinenie za porušenie základného práva, na jeho vznik sa vzťahujú iné podmienky, a na jeho oprávnenosť je potrebné preukázať vznik nemajetkovej ujmy, teda následky vyvolané porušením práva. V konaní o náhradu škody/nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. nepostačuje len poukázanie na celkovú dĺžku konania, žalobca znáša dôkazné bremeno preukázania vzniku ujmy (následkov), ktorá mu mala byť v dôsledku prieťahov v konaní spôsobená. K rovnakému záveru

dospel vo svojej rozhodovacej činnosti i Najvyšší súd Slovenskej republiky, napr. v uznesení zo dňa 29.05.2014, sp. zn. 2Cdo 273/2013, a žalovaná v tejto súvislosti poukazuje i na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07.02.2020, č. k. 3Co 331/2018-105, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.05.2018, č. k. 2Co 240/2016-256 (ústavná sťažnosť proti predmetnému rozsudku bola odmietnutá uznesením ÚS SR zo dňa 15.08.2018, sp. zn. I. ÚS 285/2018-18), rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.11.2017, č. k. 3Co 354/2016-116, ale aj už vo vyjadrení uvádzané rozsudky Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.04.2014, č. k. 3Co 303/2012-103 (ústavná sťažnosť proti predmetnému rozsudku bola odmietnutá uznesením ÚS SR zo dňa 12.04.2016, sp. zn. III. ÚS 195/2016-21), a zo dňa 21.05.2014, č. k. 4Co 129/2014-116 (dovolanie proti predmetnému rozsudku bolo odmietnuté uznesením NS SR zo dňa 14.01.2015, sp. zn. 8Cdo 341/2014). Príkladmo v rozsudku zo dňa 30.05.2018, č. k. 2Co 240/2016-256, Krajský súd v Bratislave uvádza nasledovné: „Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, ktorý v odvolaní, s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky a ESLP tvrdí, že súdu v spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej neprimeranou dĺžkou konania, neprináleží skúmať existenciu konkrétnych následkov takéhoto nesprávneho postupu orgánov štátu a vyžadovať v tomto smere od žalobcu unesenie dôkazného bremena. Takáto argumentácia je totiž, ako už bolo uvedené, v rozpore s ustanovením § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý nepochybne vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch okrem existencie samotného nesprávneho úradného postupu podmieňuje i tým, že na poskytnutie primeraného zadosťučinenia nepostačuje konštatovanie porušenia práva a vzniknutú nemajetkovú ujmu nemožno reparovať inak. Pokiaľ žalobca v tejto súvislosti argumentuje judikatúrou NS ČR a zjednocujúcim stanoviskom NS ČR, č. Cpjn 206/2010 z 13.4.2011, odvolací súd poukazuje na to, že právna úprava v Českej republike sa v tejto časti od právnej úpravy v zákone Slovenskej republiky č. 514/2003 Z. z. podstatne líši, a preto je označené stanovisko pre účely preskúmanej veci bez zásadného významu, a to i napriek tomu, že zjednocujúce stanovisko Cpjn 206/2010 v mnohých otázkach vychádza z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Konanie v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., pokiaľ ide o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, nemožno stotožňovať čo do jeho účelu a cieľa s konaním pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a priznávaním odškodnenia v tomto konaní. Zákon č. 514/2003 Z. z. ohľadom predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy je postavený na inom princípe, z akého vychádza rozsudok Veľkého senátu ESLP Case of O. C. T. zo dňa 29. marca 2006 pod st.č. 64890/01, na ktorý sa žalobca odvoláva. Odvolací súd opäť poukazuje na ustanovenie § 17 zákona 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa pri žalobách o náhradu škody (nemajetkovej ujmy) voči štátu uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že morálna ujma, ktorá bola priznaná v citovanom rozsudku ESLP za prietahy v konaní, je morálnou ujmu, ktorú môže bez realizácie dokazovania priznať buď vnútroštátny ústavný súd alebo Európsky súd pre ľudské práva, ktoré súdy sa vôbec nemusia zaoberať predpokladmi pre vznik nesprávneho úradného postupu (t.j. nesprávny úradný postup, škoda, resp. nemajetková ujma a kauzálny nexus). Na požadovanie a priznanie morálnej ujmy v konaniach pred týmito súdmi stačí vo všeobecnosti konštatovanie prietahov v súdnom konaní, pričom výšku morálnej ujmy nie je potrebné preukazovať. V takýchto prípadoch sa ohľadom výšky morálnej ujmy dokazovanie nevykonáva, nakoľko táto sa priznáva automaticky v závislosti od prietahov v konaní, a takúto kompetenciu má u nás Ústavný súd SR a v rámci Európskej únie iba Európsky súd pre ľudské práva, ktorí pri rozhodovaní postupujú podľa noriem verejného práva. Iná situácia nastáva pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z., čiže pri preukazovaní nároku na nemajetkovú ujmu, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení a to podľa noriem súkromného práva.“ Vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj všetky skutočnosti a námietky uvádzané vo vyjadrení žalovanej zo dňa 25.02.2020, na ktoré žalovaná v celom rozsahu odkazuje a ktorého sa pridrižiava, tak žalovaná trvala na tom, aby súd žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

5. Žalobca sa na pojednávanie pred súdom neustanovil napriek riadnemu predvolaniu, svoju neprítomnosť neospravedlnil ani nepožiadaval o odročenie pojednávania, súd preto podľa § 180 CSP vo veci konal a rozhodol v jeho neprítomnosti. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného, obsahom listinných dôkazov predložených žalobcom : rozsudkom Okresného súdu Košice I č.k. 20C/87/2006 - 368 11.05.2015 zo dňa 30.11.2010, obsahom spisu Okresného súdu Košice I spisová značka 20C/87/2006 a zistil nasledovný skutkový stav: Na Okresnom súde Košice I sa viedlo konanie pod spisovou značkou 20C 87/2006 na základe žaloby žalobcu D. Q. I. I. W. V. I. I. K. R. Bratislava, proti S. C. D., advokátovi so sídlom O. X, J.. O náhradu škody vo výške 6900000Sk s príslušenstvom. Dňa 21.07.2008 žalobca X. N. Ď. požiadal súd o vstup do konania namiesto pôvodného žalobcu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 14.07.2008. Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 16.02.2009 č.k. 20C/87/2006 -113 pripustil, aby pôvodný žalobca z konania vystúpil a na jeho miesto vstúpil do konania žalobca X. N. Ď., H. XX, Bratislava. Okresný súd Košice I rozsudkom z dňa 1. mája 2015 č.k. 20C/87/2006-368 žalobu zamietol a zaviazal žalobcu na zaplatenie trov konania žalovanému vo výške 12144.- eur. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 12. mája 2016 č.k. 2Co/553/2015-408 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Žalovaná strana k návrhu žalobcu na vykonanie dokazovania výsluchom vedúceho ústredného orgánu štátnej správy, výsluchom S. K. F. a výsluchom S. N., uviedla, že tieto návrhy považuje za nedôvodné, neehospodárne, nakoľko výsluchmi týchto osôb by sa nezistili žiadne rozhodujúce skutočnosti, preto navrhla, aby súd navrhnuté dokazovanie nevykonal, má za to, že otázku nesprávneho úradného postupu vrátane prieťahov v konaní môže posúdiť súd na podklade výsledkov sťažností, alebo iných podaní, ktorými žalobca mohol či už prieťahy v konaní alebo jeho neprímeranú dĺžku namietat' priamo v dotknutom konaní, pokiaľ sa týmito cítil byť poškodený. Žalobca vo svojej replike poukazuje na uzavretie zmluvy so štátom vo veci jeho sťažnosti č. 11810/12, ktorou na ESPLP namietal neprímeranú dĺžku konania 20C/87/2006. Uzavretie zmluvy v danej veci zahŕňa záväzok sťažovateľa, že uzavretím zmluvy a vyplatením prípadnej peňažnej náhrady sú pokryté všetky nároky sťažovateľa a tento výslovné prehlasuje, že uzavretím zmluvy sa vzdáva akýchkoľvek ďalších nárokov peňažnej i nepeňažnej povahy, ktoré by mali vyplývať z podstaty obsahu sťažnosti. Aj predmetné uzavretie zmluvy teda len preukazuje, že žaloba je nedôvodná, keďže zadosťučinenie za zásah do práva na prejednanie veci primeranej lehoty už bolo žalobcovi poskytnuté a súčasne sa žalobca uzavretým zmluvou vzdal akýchkoľvek prípadných ďalších nárokov. V spojení so skutočnosťou, že v konaní neboli a nie sú preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vznik žalobcom tvrdenej nemajetkovej ujmy v ním požadovanej sume, mala teda žaloba za nedôvodnú. V otázke žalobcom navrhnutého dokazovania sa súd stotožnil s názorom žalovanej strany a žalobcom navrhnuté dokazovanie výsluchom označených osôb nevykonal z dôvodu, že tieto návrhy považoval za nedôvodné, neehospodárne, nakoľko výsluchmi týchto osôb by sa nezistili žiadne rozhodujúce skutočnosti.

6. Súd na danú vec aplikoval zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. účinného od 1. januára 2013 z dôvodu, že keďže prechodné ustanovenia zákona č. 412/2012 Z.z. neustanovujú inak, platí pre určenie príslušného orgánu zásada lex posterior derogat priori (neskorší zákon ruší skorší). Uvedené je prejavom základnej zásady uplatňovanej v procesnom práve, podľa ktorej na procesné úkony v súdnom konaní sa zásadne aplikuje procesné právo platné a účinné v čase uskutočnenia procesného úkonu (II. ÚS 249/05). Pri skúmaní nesprávneho úradného postupu vychádzal súd z ustanovenia § 9 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorého novela nadobudla účinnosť 01.01.2013, podľa ktorého pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prieťahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy prokurátorom. Predmetné ustanovenie napriek jeho účinnosti (01.01.2013) je možné použiť aj na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti novely zákona, nakoľko predmetný zákon č. 514/2003 Z.z. v prechodných a záverečných ustanoveniach ohľadom aplikácie novely neurčuje žiadne pravidlá, pričom ide o čiastočne procesný predpis, v rámci ktorého platí princíp okamžitej aplikability procesných noriem.

7. Podľa § 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorého novela nadobudla účinnosť 01.01.2013

(1) Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

(2) Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

8. Podľa § 9 Zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 01.01.2013

(1) Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

(2) Pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov.

(3) Pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, povereného príslušníka Policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy prokurátorom.

(4) Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

9. Podľa § 17 Zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 01.01.2013

(1) Uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. 1a)

(2) V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

(3) Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,

b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,

c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,

d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

(4) Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu 8a)

(5) zrušený od 1.1.2013.

10. Základnými zákonom stanovenými predpokladmi vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jeho orgánmi pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. je existencia nesprávneho úradného postupu orgánom štátu, vznik škody a príčinná súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Tieto predpoklady zodpovednosti štátu za škodu musia byť splnené súčasne. Ustanovenie § 17 ods. 2 citovaného zákona priznáva poškodeným, ktorým vznikla ujma nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to za súčasného splnenia dvoch podmienok, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a jednak, že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, čo môže byť napr. formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku, znením jeho odôvodnenia a pod. Z ustanovenia § 15 ods. 1 a § 16 citovaného zákona vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy na súde je predchádzajúce predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom na základne písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom.

11. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky (§ 149 CSP). Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 1,2 CSP). Skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné (§ 151 ods. 1,2 CSP). Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo, so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä, ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP).

12. Pre posúdenie predmetnej právnej veci je významné, že škoda ako aj nárok na priznanie nemajetkovej ujmy, ako predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup, sú dané len vtedy, ak vznikli v príčinnej spojitosti s nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci a nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci musí byť bez pochybností preukázaný. V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) označuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím/ resp. nesprávnym úradným postupom a škodou resp. vznikom nemajetkovej ujmy vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. 6. 2010, sp. zn. 5 Cdo 126/2009)

13. Podľa § 17 ods. 2/ Zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2013 priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení a to podľa noriem súkromného práva. Všetky tieto skutočnosti je potrebné pri priznaní nemajetkovej ujmy v konaní zo strany žalobcu preukázať. Preto bolo na žalobcovi preukázať existenciu vzniku škody, nemajetkovej ujmy ako aj príčinnú súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom súdu.

14. Súd sa v danom prípade stotožnil s obranou žalovanej, že žalobca nemá príslušným orgánom konštatované prietahy na Okresnom súde Košice I v konaní sp. zn. 20C/87/2006. a preto nie sú v tejto časti splnené zákonné podmienky upravené v § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Z obsahu spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 20C/87/2006 nevyplýva, že by v konaní sp. zn. 20C 87/2006, vedenom na Okresnom súde Košice I, boli orgánmi na to príslušnými (predseda súdu, ústavný súd) konštatované zbytočné prietahy, pričom z podanej žaloby nie je zrejmé ani len to, že by žalobca vôbec aktívne smeroval svoje snaženie k odstráneniu namietaných prietahov v konaní súdu podnetmi, urgenciami, sťažnosťou na prietahy, príp. spomenutou ústavnou sťažnosťou.

15. Zák. č. 514/2003 Z.z. v ust. § 9 ods. 1/ definuje nesprávny úradný postup. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie

v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky. Zákon č. 514/2003 Z.z. bližšie nedefinuje pojem škody a ani neupravuje rozsah jej náhrady. Preto treba v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá a/ nastala v majetkovej sfére poškodeného, b/ je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a c/ je napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Pre posúdenie predmetnej právnej veci je významné, že škoda, ako predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup, je daná len vtedy, ak vznikla v príčinnej spojitosti s nesprávnym úradným postupom. Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou zákon č. 514/2003 Z.z. nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi ako ujmu (ako následkom) a ako skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmu poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž "priamosť" pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

16. Z ustanovenia § 9 ods. 3/ zák. č. 514/2003 Z.z. vyplýva, že pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I v konaní sp. zn. 20C/87/2006 ani odvolacom konaní konštatované neboli a preto v tejto časti nie sú splnené zákonné podmienky upravené v § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.

17. Podľa ustanovenia § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. sa pri žalobách o náhradu škody (nemajetkovej ujmy) voči štátu uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Morálnu ujmu môže priznať bez realizácie dokazovania ohľadom jej výšky buď vnútroštátny ústavný súd alebo Európsky súd pre ľudské práva, ktorí sa vôbec nemusia zaoberať predpokladmi pre vznik nesprávneho úradného postupu (t.j. nesprávny úradný postup, škoda, resp. nemajetková ujma a kauzálny nexus). Na požadovanie a priznanie morálnej ujmy

stačí vo všeobecnosti konštatovanie prietáhov v konaní, pričom výšku morálnej ujmy nie je potrebné preukazovať. V takýchto prípadoch sa ohľadom výšky morálnej ujmy dokazovanie nevykonáva, nakoľko táto sa priznáva automaticky v závislosti od prietáhov v konaní, pričom túto kompetenciu má u nás Ústavný súd SR a v rámci Európskej únie iba Európsky súd pre ľudské práva, pričom pri rozhodovaní sa postupuje podľa noriem verejného práva. Iná situácia nastáva pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z.z., čiže pri preukazovaní nároku na nemajetkovú ujmu, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení a to podľa noriem súkromného práva. Všetky tieto skutočnosti je potrebné pri priznaní nemajetkovej ujmy v konaní zo strany žalobcu preukázať

18. Súd sa zaoberal samotnou škodou (nemajetkovou ujmu) a príčinnou súvislosťou medzi škodou a nesprávnym úradným postupom. Konajúci súd sa stotožnil s názorom žalovanej strany, že žalobca žiadnym spôsobom nielen nepreukázal, v čom má spôsobená ujma, za ktorú požaduje vyplatenie peňažnej náhrady v sume 12 400 eur spočívať, ale žaloba neobsahuje ani len skutkové tvrdenia, ktorými by žalobca vznik takejto ujmy zdôvodňoval. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o tom, že mu vznikla majetková škoda v ním požadovanej výške, preto súd žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

19. Podľa § 17 ods. 2/ Zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2013 priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení a to podľa noriem súkromného práva. Všetky tieto skutočnosti je potrebné pri priznaní nemajetkovej ujmy v konaní zo strany žalobcu preukázať. Preto bolo na žalobcov, aby uvedené pojmy akými sú "morálna ujma", ktorá sa priznáva podľa noriem verejného práva, napríklad pri konštatovaní prietáhov na ústavnom súde alebo pred Európskym súdom pre ľudské práva a zároveň "nemajetková ujma" ktorej je existencia, výška a dôvodnosť musí žalobca v konaní preukázať. Žalobca nepreukázal subjektívne pociťovanú ujmu v podobe zásahu do jeho súkromného života ani nepreukázal existenciu následkov v jeho spoločenskom uplatnení. Vzhľadom na to, že žalobca v konaní pred súdom nepreukázal, že mu vznikla nemajetková ujma v ním požadovanej výške, teda neunesol svoje dôkazné bremeno a nepreukázal svoje tvrdenia, preto súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

20. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1/ v spojení s ust. § 262 ods. 1/ CSP, v zmysle zásady úspechu strany vo veci. Žalovaná mala v konaní úspech v rozsahu 100%, náhradu trov konania si neuplatnila, lebo jej žiadne nevznikli, súd preto žalovanej strane náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolaie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Odvolaie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis